

Bedömningsgrunder inom regelbunden tillsyn – fritidshem

Huvudmannanivå, Offentlig huvudman

Läsanvisning:

Bedömningsgrunderna beskriver vilka områden som ingår i den regelbundna tillsynen. Inom varje område återfinns de bestämmelser som Skolinspektionen prioriterar att bedöma. Utöver dessa kan andra bestämmelser vid behov även ingå i tillsynen.

Varje område ramar in av en övergripande text (blå ruta). Denna text har till syfte att sätta in bedömningsområdena i ett bredare sammanhang samt att i vissa fall ange gjorda avgränsningar inom området. Texten är skriven så att den anger ett önskvärt tillstånd. Efter denna text följer de så kallade kritiska faktorerna, vilka anger de bestämmelser som ska utredas och bedömas.

1 Förutsättningar för utbildningen i fritidshemmet

Huvudmannen ska ge rektorn för fritidshemmet och övrig personal vid fritidshemmet förutsättningar, så att utbildningen i fritidshemmet är likvärdig och av hög kvalitet. Med hög kvalitet avses att den utformas utifrån syftet med utbildningen och så att allt centralt innehåll omfattas. Kommunen ska bland annat informera vårdnadshavare om, och erbjuda elever utbildning i fritidshemmet. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att förse fritidshemmen med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, samt se till att elevgrupperna har en lämplig storlek och sammansättning och att verksamheten bedrivs ändamålsenliga lokaler. I arbetet ingår också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten vid fritidshemmen, och den personal som bedriver undervisning har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver för att de ska kunna leda den pedagogiska verksamheten i enlighet med målen i läroplanen. Huvudmannen behöver se till att rektorn eller den som har ledningsansvaret för fritidshemmet kan ta sitt ansvar som pedagogisk ledare.

Arbetet granskas genom bedömning av följande kritiska faktorer:

- 1.1 Kommunen informerar vårdnadshavarna om rätt till plats i fritidshem som erbjuds i eller av kommunen. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig (29 kap. 19 § skollagen).
- 1.2 Kommunen erbjuder elever i förskoleklass, grundskola och grundsärskola utbildning i fritidshemmet i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Fritidshem erbjuds den del av dagen då eleverna inte går i skolan och under lov (14 kap. 3, 5 och 8 §§ skollagen).
- 1.3 Kommunen erbjuder elever i förskoleklass, grundskola och grundsärskola utbildning i fritidshem, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning. Fritidshem erbjuds den del av dagen då eleverna inte går i skolan och under lov (14 kap. 3 §, 6 § och 8 § skollagen).
- 1.4 Kommunen erbjuder utbildning i fritidshem så snart det framkommit att elever har behov av sådan plats (14 kap. 3 och 4 §§ skollagen).
- 1.5 Huvudmannen ser till att undervisningen i fritidshemmet bedrivs under ledning av lärare (1 kap. 3 §, 2 kap. 15 § skollagen).
- 1.6 Huvudmannen ser till att undervisningen i fritidshemmet följer och omfattar syftet och det centrala innehållet för fritidshemmet (Lgr 11, 4. Fritidshemmet, Fritidshemmets syfte och centrala innehåll).
- 1.7 Huvudmannen ser till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att fritidshemmet har tillgång till och använder ändamålsenliga lokaler (2 kap. 35 §, 14 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande).
- 1.8 Huvudmannen ska se till att det varje år på varje fritidshem upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barnen i förskolorna. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 6–8 §§ skollagen).

1.9 Huvudmannen ska se till att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen vid de olika fritidshemmen (6 kap. 6–8 §§ skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

1.10 Huvudmannen ska se till att en personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn som i sin tur anmäler detta till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).

1.11 För varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottar ska huvudmannen se till att det startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och i förekommande fall vidtas de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

1.12 Huvudmannen ser till att rektorer som anställs vid skolenheterna har gått särskild befattningsutbildning, eller utbildning som kan jämföras med denna, inom fyra år efter tillträdesdagen (2 kap. 12 § skollagen).

1.13 Huvudmannen ser till att rektorerna beslutar om fritidshemmets inre organisation och delegerar enskilda ledningsuppgifter och beslut endast utifrån de förutsättningar som anges i skollagen (2 kap. 10 § skollagen).

1.14 Huvudmannen ser till att lärarna i fritidshemmet har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav (2 kap. 13–14 och 17–18 §§ skollagen).

1.15 Kommunen erbjuder fritidshem till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år (14 kap. 7 § skollagen).

1.16 Kommunen utövar tillsyn över fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt (2 kap. 7 § och 26 kap. 2 §, 3 § första stycket 4 och 4 § skollagen).

2 Styrning och utveckling av utbildningen

Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att verksamheten uppfyller alla lagar, förordningar och föreskrifter. Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen tar emot och utreder klagomål mot utbildningen och i förekommande fall vidtar de åtgärder som behövs för att avhjälpa brister i fritidshemmen som framkommer genom sådana klagomål.

Arbetet granskas genom bedömning av följande kritiska faktorer:

2.1 Huvudmannen tar emot och utreder klagomål mot utbildningen och har skriftliga rutiner för klagomålshanteringen samt informerar elever, vårdnadshavare och personal om dessa rutiner (4 kap. 8 § skollagen).

2.2 Om det genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ser huvudmannen till att åtgärder vidtas (4 kap. 7 § skollagen).